ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިންމުމެވެ

- ކޭސް ނަންބަރު: 2024/HC-A/267
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އަޙްމަދު ހިޝާމް، ބޮޑުތޮޅު / ސ. ހިތަދޫ
- އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: މަސްތުވާތަކެތި ހުރުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ޝަފީޤު

ނިޔާވާ ތާރީޚު: 25 މުޙައްރަމް 1447 / 20 ޖުލައި 2025

ހައިކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ނިމިގެން ހުކުމްކުރި ތާރީޚް:

03 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1446
04 ޑިސެންބަރު 2024

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 528/Cr-C/2020
- **ނިންމި ކޯޓު:** ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** މަކަރާއި ހީލަތް ހޯދުން
- **ހުކުމްކުރި ތާރީޚް:** 11 އޮކްޓޫބަރު 2020
- **[illegible] ތާރީޚް:** 26 ސެޕްޓެމްބަރު 2024

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް
އަޙްމަދު ޒިޔާދު، [illegible] / ސ. ހުޅުދޫ
ވަކީލު ފަރާތް:
އަލްއުސްތާޛާ އަސްމާއުއަޒީޒާ އިބްރާހީމް، މުޙާމީ ލައިސަންސް 410 [illegible] / [illegible]

އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
ވަކީލު ފަރާތް:
ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަލްއުސްތާޛާ މަރްޔަމް [illegible]
ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަލްއުސްތާޛު އަޙްމަދު ފައިސް ޝާކިރު

ޖިނާއީ – މަކަރާއި ހީލަތް ހޯދުން – [illegible] – ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) (1) (2)، (ށ)، (ނ)، (ރ)

ޝަރީޢަތުން މުރާޖަޢާ ކުރަން އެދޭ ނިޔާ:

މައްސަލައިގެ ތަފްޞީލު:

1. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 528/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ ސ. ހުޅުދޫ، [illegible]، އަޙްމަދު ޝާހިދު[1]ގެ ފަރާތުން އެ މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކޮށް ހުށަހަޅުއްވުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހެވެ.

ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރި މައްސަލަ

2. ސ. ހުޅުދޫ، [illegible]، އަޙްމަދު ޝާހިދު، ގ. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަޙްމަދު ޝާހިދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ އެކައުންޓް ނަންބަރު 7702 111835 002 އެކައުންޓުން، 17 އޯގަސްޓް 2017 ދުވަހު، $US 7770 (ހަތްހާސް ހަތްސަތޭކަ ހަތްދިހަ އެމެރިކާ ޑޮލަރު) ނެގުމަށްޓަކައި އަޙްމަދު ޝާހިދު ސޮއިކޮށް ފުރާފައިވާ ނަންބަރު 000061 ޗެކަށް ފައިސާ ނެގުމަށްޓަކައި، އެ ޗެކް ބޭންކަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން އެކައުންޓުގައި ފައިސާ ނެތުމުގެ ސަބަބުން އެ ޗެކްގައިވާ އަދަދަށް ފައިސާ ދޫކުރެވެން ނެތްކަން ޗެކް ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ބޭންކުން އެންގުމުން ޗެކްގައިވާ އަދަދަށް ފައިސާ ދިނުމަށް ޗެކްފައިސާ ދެއްކުމަށް ފަރާތަށް ޗެކް ދޫކުރި ފަރާތަށް އެންގުމުން 07 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ޗެކްގައިވާ އަދަދަށް ފައިސާ ދައްކާފައި ނުވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު)ގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި 2 ވަނަ ނަންބަރާއި އެ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) އާ ގުޅުވައިގެން އެ ޤާނޫނުގެ

---

[1] ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު A043033

210 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި ކުރިއަށްދެވު.[2]

ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ މައްސަލަ ނިންމި ގޮތް

3. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 528/Cr-C/2020 ފައިސަލާ ނިންމާފައިވަނީ؛

"ދުނިޔަށް ދައުލަތުން ސ. ހުޅުދޫ / ޗުލޫޒާރު، އަބްދުﷲ ފިހާރުގެ މައްޗަށް ކުރި، މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ހެކިތަކުން، އަބްދުﷲ ފިހާރު ދ. ސަމާނުގެއޮޅުނު، މުނިފޫހިފިލުވުމުގެ ތަނެއް ކަމަށްވާ ކޯރީ އަދި ޖޮނިއާ، ކުރިއަށް ނެގުމަށްފަހު އެރީ ބޭރު ކާޑު ދަށުން ކުރުމަށް ދައްކާދޭ ކާޑުން، މިންގެ ނަގުދީގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައި އޮންނަ ނަންބަރު 002 111835 7702 އެކައުންޓުން 17 އޯގަސްޓް 2017 ދުވަހު، 7770 $US (ހަތްހާސް ހަތްސަތޭކަ ހަތްދިހަ އެމެރިކާ ޑޮލަރު) ނަގައިދޭން ވިސާ ސްޓޭޓްމަންޓް ފޮނުވާފައިވާ ނަންބަރު 000061 ޗެކެއް ފައިސާ ނެގުމަށްޓަކައި، އެޗެކް ބޭންކަށް ހުށަހެޅުމުން އެކައުންޓުގައި ފައިސާ ނެތުމުގެ ސަބަބުން، އެ ޗެކުގައިވާ އަދަދަށް ފައިސާ ނުލިބި ނެގުމަށް ޗެކް ހުށަހެޅި ފައިސާ ނުލިބުނު ބޭންކަށް ބަލައި އެކުލަވާ ޗެކުގައިވާ އަދަދަށް ފައިސާ ދިނުމަށް ޗެކް ފައިސާ ދިނުމަށް ބަލައިގެން ޗެކް ހަދައި ބަލައިގެން އެކުލަވާ 07 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެޗެކުގައިވާ އަދަދަށް ފައިސާ ދައްކާފައި ނުވާތީ ކަމަށްވާތީ ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ގޮތުގެ މަށް ދައުލަތުން އަބްދުﷲ ފިހާރު މިންކަމުގެ ކުށުގައިކަމަށް، މައްސަލަ ސާބިތުވާތީވެ ދައުލަތުން ހުށަހެޅި އެންމެހައި ހެކި ފިލުވާލެވޭ ނުވާތީ، މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝައްކުން އެއްކިބާވާ މިންވަރަށް ސާބިތުވާ މައްސަލައެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅައި؛

(1) ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު)ގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި، 2 ވަނަ ނަންބަރާއި، އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) އާ ގުޅިގެން، އެޤާނޫނުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމުގެ ކުށުން، ސ. ހުޅުދޫ / ޗުލޫޒާރު، އަބްދުﷲ ފިހާރު ކުށްވެރިވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި؛

---

[2] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 528/Cr-C/2020 ފައިސަލާގެ ނިޔާ

(2) މި ބާބުގެ އަދަބުތަކުގެ ގޮތުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު)ގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި، 2 ވަނަ ނަންބަރާއި، އަދި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) އާ ގުޅިގެން، [illegible] 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރާއި، ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ސ. [illegible]، އަޙްމަދު ފިރާޒު 01 (އެކެއް) އަހަރާއި 07 (ހަތެއް) މަހާއި 06 (ހައެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމަށް ޙުކުމްކޮށް ނިންމާފައެވެ."

މިހެންނެވެ.[3]

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް

4. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 528/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށްޓަކައި އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން 03 ނުކުތާ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އެއީ؛

4.1- އަޙްމަދު ފިރާޒު، ގ. [illegible]، [illegible] ހުރިއަށް 17 އޮގަސްޓު 2017 ގައި ހިއްސާ [illegible] [illegible] ވިޔަފާރީގެ [illegible] [illegible] [illegible] ވިޔަފާރީގެ [illegible] [illegible] ގޮތުން ވިޔަފާރީގެ [illegible]، އެ [illegible] ވިޔަފާރީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، [illegible] [illegible] ހިއްސާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، [illegible] [illegible] ހިއްސާ / [illegible] ހިއްސާ [illegible] އަޙްމަދު ފިރާޒު [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ފިރާޒު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible]، އަޙްމަދު ފިރާޒުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[3] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 528/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް

ކަނޑައަޅުއްވާފައިވަނީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) އަދި (2) އާއި (ހ) ގެ (2) ގެ (5)އާއި އެމާއްދާގެ (ހ) އާއި (ބ) އާއި ޤާނޫނުނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފުވެފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

-4.2 އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި އެމީހަކާމެދު ޝަރީޢަތްކޮށް ނިންމުމުގެ ޙައްޤު [illegible] އުފުލިފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible]، މި މައްސަލައިގެ [illegible] އަޑުއެހުންތަކުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ބާއްވައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތަކުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތައް ނިންމާފައިވަނީ، ޤާނޫނުނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 162 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފުކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

-4.3 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅުއްވުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ކަނޑައަޅުއްވުމުގައި [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅުއްވާފައިވަނީ ޤާނޫނުނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފުކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ތަފްސީލުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަ

5. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް ވަކިން ތަފްސީލުކޮށް އިސްތިއުނާފީ ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ސަރީޢަތުގެ ޤަޟިއްޔާގައިވެސް އެ ނުކުތާތަކާއި ގުޅިގެން ވަކިން ތަފްސީލުކޮށް ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. މިތަފްސީލުތަކަކީ ސަރީޢަތު ނިމުނުގޮތުގެ ޙިކުމަތުގައި ހިމެނުން ބައެއްކަމަށްވާތީ، ޚުލާޞާ ތިރީގައި އެކަންކަން ބަޔާންކޮށްލަމެވެ. މިގޮތުން؛

-5.1 މި މައްސަލާގައި ދޫކޮށްފައިވާ ޙުކުމަކީ ލޯންޗެއްގެ ކުލީގެ މުއްދަތުތަކެއްގެ ތެރެއިން ދޫކޮށްފައިވާ ޙިސާބުކަމާއި، ޙިސާބުގައިވާ ފައިސާ ނުދެއްކިފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތަކަށް އޮންނަނަ ވިޔަފާރީގެ ފައިސާ ނަގައިދެވޭނެކަމާއި، އެޙިސާބު ފައިސާ ދޭންޖެހޭ އަދަދުތައް ދިމާކުރުމުގެ ގޮތުން ދިޔައިރު ޙިސާބުކަމާއި، އެއީ މަސްރޫފާއި ހިލާފު ކުރުމުގެ ގޮތުން ދިޔައިރު ޙިސާބުކުރެވުނުކަމާއި، އެ ޙިސާބުގައިވާ ފައިސާ ދައްކަމުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިންކާރުކުރައްވާފައިނުވާކަމަށް އެފަރާތުން ބުނެއެވެ.

-5.2 ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުމަދަނީ)ގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ދަ ކަރުދާހެއް އެއީ މަސައްކަތް ހިލާފު ކުރުމުގެ ކަމެއް، ޓެކުހުގެ ކަރުދާހެއް، މި މާއްދާގައިވާ މަސައްކަތް، ހިލާފު ކުރުމުގެ ކަން ޚިލާފުވާކަށް (1) އަދި (2) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެންސައިކްލަ ޚިލާފުވެގެންވާނަމަ އަދި ޓެކުހުގެ ކަން ޚިލާފުވާކަށް (1) އަދި (3) ގައިވާ ކަންކަން ޚިލާފުވެގެންނަމަ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

-5.3 އަދި ފައިސާ ދައްކަމުން ޙުކުމް ދޫކުރުމުގެ ނަމަވެސް މަސައްކަތުގައި ހިލާފުކަމެއްވާނަމަ، ޙުކުމުގައި ލިބެންވާ އަދަދަށް އިތުރުން ދޫކުރެވުނު ފަރާތުން އެއްވެސް ފައިސާ ދައްކަމުން އެއްބަސްވެފައިވާކަން އިނގިރޭސި އޮފީސް ޙުކުމް ދޫކުރެވިފައިވާކަމާއި، އެމަނުފަ ހިތާދޭ އެއްވެސް އިތުރު މި ފައިސާ ދެއްކުމަކަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ނުވާކަމާއި، އެދިފައިވާ އެ ފައިސާ ދެއްކުމުން ފޮނުވާފައިވާ ޑިސްކައުންޓްކަމާއި، އަދި އެފައިސާގެ ތެރެއިން

-/10,000ރ (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) ވަނީ މުވައްޒަފު ހާޖަރަށް ދައްކާފައިވާތީއެވެ، އެ ފައިސާ ދައްކަވައިދެއްވުން އޭނާ ބަޔާންކޮށްދިނުމުގެ ނިޔަލަށް، އަދި އެ ފައިސާ ވަކިކުރެވުނު މުއްދަތު ގެއިން އެއްބަސްވެފައި ވިސްނުމުން، އެއީ އެ މުއާމަލާތުގެ ފައިސާއެއް ނޫންކަމާއި މުއްދަތު ގެއި ބޭނުމާއި ވަކިކުރި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ ޚިލާފު ވެގެން ކުރެވޭކަމެވެ.

5.4- ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު)ގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، މަކަރާއި ހީލަތް އޮޅުވާލުމުގައި، ފަސޭހަ ކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުތަކާއި (ށ)ގެ (2) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުކޮށްދެއްވިއްޖެނަމަވެސް. މިގޮތުން ފައިސާ ދޫކުރުމަށް މުއްސަނދިކަމުގައި ކުރި ކަނޑައެޅޭ މުއާމަލާތް ނިންމަވާފައި، މަކަރާއި ހީލަތް ހުށަހެޅުމަށް ފަރާތުން ސަބަބެއް ނުވާނެ ހަމަ ހިފެހެއްޓުމުގެ އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެ އަމަލުގައިވަނީ، "ކުރިން ވައުދުވެފައިވާ ކަމެއް އަދާނުކުރާ ކަމަކީ ދައުލަތާ ހިލާފު ޤާނޫނީ ޢަމަލެއް ނުކުތުން އޭނާ އަތުގެ ޙައްޤުގައި މަކަރާއި ހީލަތް ކުރުމުގެ ސަބަބުން ބޭނުންކުރެވޭ ވަރަކަށް ނުވަތަ ކުރިއަށް އޮތް ތަރުހީބު ދައްކާފައިވާ އެ ގޮތަށް ކުރުމަށް ހިފެހެއްޓިކަމުގެ ދުވަހުގެ ތަފާސީލަކީ ފަޔާގެ ބަރުހާމަކޮށްދެނީ (ސިޓީ ދަރަނިތަކުގެ ކުރިން) ފަޔަށް ވައުދުވާކަމެވެ، އެ ވަގުތު އޭގެ ބަދަލުގައި ފައިސާ ދޫކުރެވިފައި ނުވާތީ އެފައިސާ ދައްކަވާފައި ބޭނުން ދިނުން ކަމަށް ފައިސާ ހަމައެކަނި ނިޔާކުރުމަށް، މަކަރާއި ހީލަތުގެ ކަމަކާ ނުބައިކަމަށް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ ޚިލާފު ކުރުމެވެ.

5.5- މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ މުއާމަލާތަކީ ދޫކުރުން ކުރިއަށްދާ މުއާމަލާތުގެ މުއާމަލާތެކެވެ. އެ މުއާމަލާތުގެ ދަރަނި ދައްކައިދެނީ ފައިސާއަކީ، މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ސިޓީ ދަރަނިތަކުގެ ގޮތުގައި އަތުވެއްދި ހިސާބު މުސްތަޤްބަލު ގޮތުގައި ދައްކައިދޭނުވާނެ ފައިސާއެއްކަމުގައި، އަތުވެއްދި ހިސާބު، މުސްތަޤްބަލު ގޮތުގައި ސިޓީއެއް ދިނުން އޭނާގެ މުދަލެއް މަކަރާއި ހީލަތުން ނިގުޅައިގަނެވޭނެ ގޮތެއްނުވާތީއެވެ، އެމުއާމަލާތުގެ ގޮތުން، މި ދަރަނިތަކުގެ ދެފަރާތުގެ ވިޔަފާރީގެ އެކުއެކު މުއާމަލާތްކުރާ ފަރާތެއްގެ ކަމުގައި، އެމުއާމަލާތެއް ކަމަށް ދައްކައިދީ

ފައިސާ ހަމައަށް ދައްކާފައިވާކަން ދުވަސްވަރު ހާލީގެ ބަލުން ސާބިތުކުރުން އެނގޭކަމާއި، އަދި [illegible] ދިފާއީ ފައިސާ ދައްކާފައިވާ ބަޔާންތަކުގެ ގޮތުގައި ކަމާއި، އެފައިސާ ދައްކާނީ އަމިއްލަ ފައިސާގެ ބަދަލުގައި ކަމާއި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ބަދަލުގައި ފައިސާ ހިނގުމުގައި ހާމަކޮށްފައިވާ އެނގޭކަމެއް، މިކަމުގައި ޤަބޫލުކުރެވޭ ނުވަތަ މަކަރާއި ހީލަތުގެ އަމަލެއް އަދި ނިޔަތެއްވެސް ނެތްކަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

-5.6 މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމުގެ ކުށުގެ އުންސުރުތަކަކީ، ޤާނޫނުލްޖިނާއީގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) އަދި (2) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުންސުރުތަކެއްކަމާއި، އެކަން ސާބިތުވާގޮތަށް ކަނޑައެޅޭނީ މި ދެ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ފުރިހަމަވާނަމަކަމާއި، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނަންބަރުތަކުން ހިމަނައިގެން ނަންބަރުތަކުގެ އެކުލެވިގެންވާކަމާއި، ތަފާތަށް ނަންބަރުތަކުގެ ތަރުތީބުން އެއްމާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ އުންސުރު ފުރިހަމަ ނުވާނަމަ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ތެދު ބަޔާންދޭގެ މައްސަލަތަކުގައި މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުން އޮޅުވާލުމުގައި އެއްމާއްދާގެ (ހ)ގެ (2) ގެ (5) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބުނާކަންކަން ފުރިހަމަވުމަކީ ބަލާންޖެހޭކަމެއްކަމާއި، އެ މާއްދާގެ (ށ) އަދި ތެދުކަން މައްސަލަތަކުގެ ކުރި ކަނޑައެޅުމަށް އަސާސެއް ނޫންކަމާއި، ދައުލަތް އުފުލިފައިވާ ދީނުގެ މައްސަލައަކީ އަދާކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން ފަނޑުޖެހޭ ބަލައި ދިޔައީ ކަނޑައެޅުމެއް (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 159 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) އަދި (2) ގައި ބަޔާން ކުރެވިފައިވާކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

-5.7 ޤާނޫނުލްޖިނާއީގެ 212 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ ކުށުގެ އުންސުރުތަކަށް ފުރިހަމަވުމުގެ ޝަރުތުތަކާއި މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ކަންކަން ފުރިހަމަވާ ވަގުތުން ފުރިހަމަވެގެން ކުށުގެ އުންސުރު ފުރިހަމަވާން ކަމަށް މިވަނީ ބައެއް ފާސް ނިންމާފައިވާ ތަކެއްގެ ނޫންކަމާއި، އެހެން، އެމާއްދާގައި ބުނެފައިވާ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން "މަކަރާއި ހީލަތް" ހެދުމަކީ

ފަނޑިޔާރު ޤަބޫލުކުރަންވާނެ ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، އެންމެ އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުކޮށްދެވޭނެހެން މަސައްކަތްކުރެވިފައި ނެތްކަމަށްވެސް ޤާޟީ ޤަބޫލު ކުރަންވާނެކަމަށް އަދާލަތުން ހުށަހަޅާފައި، އެ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ކޯޓުގެ އިންސާފުވެރިކަމާ ފުރިހަމަކޮށްދީ، އެކަމަށް ފާހަގަކޮށް ބަޔާން ނުކުރައްވާ ގަބޫލުކުރައްވައި، މަޝްވަރާކުރުމުން އެކަން ކުރިއަށްގެންދެވިފައި، އެއްބަސްވެފައި ނުވާނެއީ ސަބަބު 2 ވަނަ ނުކުތާގައިވާ މަޝްވަރާ ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ކޯޓުން ދެމުން، ސަބަބުގެ (1) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އުސޫލާ އެއްގޮތް ޖަވާބުގެ މުޤައްދިމާ ނުވަތަ ބަދަލު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމުގައި، ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކޯޓުގެ އިންސާފުވެރި ޝަރީޢަތަށް ކަމަކީ ނުލިބުނުކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ދެކޭކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

-5.8 ފަރާތް ދައުލަތުގެ ބާވަތުން ދީ ބަދަލު ބަލައިގަތުމަށް ގޮތުގެ ދަށުން ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، ޝަރީޢަތް ދެކޭ ފަރާތުން ފަރާތެއް ބޭނުމެއް، އަދި ފަރާތުން ޝަރީޢަތް ގެނެސް ގުޅިގެން އެކަމާ، އެ ޝަރީޢަތް ފަރާތް ދައުލަތުން އެއްބަސްވެފައި، ޝަރީޢަތް އަދިވެސް މުޤައްދިމާ ނުވަތަ ބަދަލުކުރެވިފައި، އެކަންކަން ފުރިހަމަ ބަޔާންކުރުމަށް ގޮތެއް ވާހަކަދައްކަވާފައި، މި މަސައްކަތުގައި ހިމެނޭ ފަރާތާއި އެ ޝަރީޢަތް ދައުލަތުގެ މުޤައްދިމާ ހިއްސާކުރި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައި، ވާހަކަ ފުރިހަމަކުރުމާ ނުވަތަ ބަދަލުކުރުމާ ދޭތެރޭ ޝަރީޢަތް ފަރާތް ނުދެއްވާ މުޤައްދިމާ ފޮނުވަން ބަޔާންކުރެވިފައި، އެ ފަރާތް ދައުލަތުން އަދާކުރި ޙައްޤު އެއްވެސް އިންސާފުވެރިކަމާ ނުވާނެކަމަށް، އެ ޝަރީޢަތް ފަރާތުގެ އަދާކުރި ޙައްޤު ބޭނުން ފަރާތާއި ނުލިބޭކަމަށް، އަދި އެ ޝަރީޢަތް ފަރާތުގެ މުޤައްދިމާ ބޭނުން ދައުލަތުގެ (ކަރުދާސް ނުލިބޭ ގޮތުގެ) ނުވަތަ ބަދަލުގެ ބޭނުން ދައުލަތުގެ ދިމާ ފުރިހަމަ ނުވަތަ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުލިބުމުން، މި މަސައްކަތުގައި މަޝްވަރާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ކޯޓުގެ އިންސާފުވެރި ޝަރީޢަތް ނުލިބޭކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

-5.9 ޖިނާއީ ކޯޓުގެ ދަށުކޯޓުގެ ސަބަބުތަށް ހިނގާފައިވާ އިޖުރާއަތު ދަމަހައްޓާފައިވާ ގޮތުން އިސްތިއުނާފު ދެއްކުމުގައި ދައުލަތުން އިޖުރާއަތުގެ ހަމަތަކާ، އެ މަސައްކަތް ހިނގާފައިވާ ގޮތަށް ދެކޭހާ ގަބޫލުކުރެވިފައި،

ބަޔާންކޮށް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)[4] ގައިވަނީ، އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުމުގައި ދަޢުވާއާ ގުޅޭ ކުށަށް އިޢުތިރާފުވެއްޖެނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާގެ ޝަރީޢަތް، މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ ބާބުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ހިނގުމާ ނުލައި، އެ ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ ބާބުގެ ދަށުން އެ މައްސަލަ [illegible] ނިންމުމަށްޓަކައި ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމެއް ބޭއްވުން ކަމުގައި ނުވަތަ މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުމުގައި މައްސަލަ ބަލައި ނިންމުމަށް ދަޢުވާއާ ގުޅޭ ކަމަށް އިންތިޒާމުކުރަން ޖެހޭނެއެވެ، މި މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުމުގެ 28 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ދުވަހުގެ އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުމުގައި އަންނަނިވި ގޮތަށް މައްޗަށް ދައުވާ އިއުތިރާފުވެއްޖެ ދަޢުވާއެއް އަންނަނިވި ގޮތަށް އިއުތިރާފުވެފައިވާކަމާއި، އަންނަނިވި ގޮތަށް އިއުތިރާފުވެފައިވާތީ ޤާނޫނު ބުނާ ގޮތުން މިމައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުގެމުއްދަތު 5 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހުށަހަޅަންޖެހޭ މައްސަލައެއްކަމަށް ބެލޭ ގޮތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ނަމަވެސް، މި މައްސަލަ [illegible] ބަހައްޓާފައިވާކަމާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 162 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)[5] ގައި، އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުމުގައި ކުރިން އިއުތިރާފުވެފައިވާ ދުވަހުގެ މައްސަލައިގެ ސަބަބުން ހިނގައްޖެނަމަ، އެޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން [illegible] ކަމުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމުގައި، އަދި އެ ބާބުގައި [illegible] މައްސަލަ ނިމުމުގެ އިޖުރާއަތު ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ބަންދުވެއެވެ.

-5.10 އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުމުގައި އިއުތިރާފުވުން އިއުތިރާފުވެފައިވާކަން [illegible] މި މައްސަލަ ނިމިގެންދިޔައީ، އޮގަސްޓް 15 ނޮވެމްބަރު 2022 ގައި މައްސަލައިގެ ހުށަހެޅުން ބާއްވައި، މި މައްސަލައިގެ އިއުތިރާފު އަދާނުން ދިޔަ ޖަވާބުދާރީ އަންގަވާފައި ހަމަކުރަން ދުވަސް ޖަވާބުދާރީ ގޮތުން އިއުތިރާފު ޖަވާބުދާރީވާވެފައިވާ

---

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)

ކަމަށާއި، ނަމަވެސް، މި މައްސަލަ ބެއްލެވި ޤާޟީ އެދި ގޮތަކަށް ސުވާލުކުރުމުން، ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކުރާ ކަމަށް ބުނެފައިވާ ކަމަށާއި، އިންކާރުކުރާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ތުހުމަތު ދުރުކުރަން ނުވަތަ އެ ވަކީލާ އެއްކޮށް ދައުލަތުން ކަމަކަށްނުވާތީ ކަމަށާއި، އިންކާރުކުރާތީ އެ ވަކީލާގެ އަދި ކަމަށް ކަމަށާއި، އަދި މި މައްސަލައިގެ ދައުވާ ހުށަހަޅައި، ދައުވާއަށް ޖަވާބުދެއްވުމަށް އެންގުމުގެ ކުރިން ދައުވާގެ ވަގުތަށް ފޫރުން ހިޔާރުކުރާ ބަޔާނެއް ބުނެދިނުމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށް ބިނާކޮށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވާތީ.

5.11- އޭގެ ފަހުން 11 ޖޫން 2024 ދުވަހު ބޭއްވުނު މި މައްސަލައިގެ އަޑުއެހުމުގައި މި އިސްތިއުނާފުކުރާ ޤަޟިއްޔާއި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 24/Cr-C/2023 ޤަޟިއްޔާއާ އެއްކޮށް ކުރިއަށް ގެންދިޔަ އަޑުއެހުމެއް ކަމަށާއި، އެ ދުވަހުގެ އަޑުއެހުމުގައި މި އިސްތިއުނާފުކުރާ ޤަޟިއްޔާގެ އިޢުތިރާފީ ބަޔާން ހުށަހަޅުއްވުން ދައުވާއަށް އެންގުމުގެ ކުރިން ދައުވާގެ ބަޔާން ނަގާފައިވާ ހުށަހެޅި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 24/Cr-C/2023 ޤަޟިއްޔާގައި ބުނާ މައްސަލައިގެ ދައުވާކަމަށާއި، އެ ދައުވާއަށް އަނބުރާ ދިނުމުގެ އިޢުތިރާފަށް ކަމަށްބުނެ ދަލީލުން ވަގުތު، އެކަން ޤާޟީގެ ސަމާލުކަމަށް އަރިސްކޮށްކަމަށާއި، އޭގެ ފަހުން މި އިސްތިއުނާފުކުރާ މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން އިޢުތިރާފު ބާތިލުކުރުން އެދިފައި ކުރިއަށް ދިޔައިރު ވަކިވަކިން ކުރުމުގެ އިޢުތިރާފު ބާތިލްކުރުމަށް ދައުވާއަށް އިންކާރު ކުރާ ކަމަށާއި، އެއީ ތަރުތީބު ސާބިތުވެފައި ކަމަށް ބުނެދިނުމަށް ފަރާތުން ވަކީލް އިންކާރުކުރާ ކަމަށް ބުނެފައިވާ ކަމަށާއި، ނަމަވެސް ވަކީލުގެ އެދުމާއި އިންކާރުކުރާ ކަމަށް ބުނެފައިވާ ކަމަށާއި، އޭނާގެ ދައުލަތުން ކުރިއަށް ހެކި ޙާޟިރުކޮށް ހުށަހެޅުން ނުކުރާ، ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ދިޔައިރު ދައުވާކުރުން އިޢުތިރާފުކުރާ ނުކުރާ ގޮތުގައި، އޭގެ ދައުވާގައި ހުށަހެޅި ކަމަށް ފާސް އިޢުތިރާފު ކަމެއް ބިނާކުރާ ވަޒަނުކުރާ ކަމަށާއި، އެކަމުގެ ސަބަބުން ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ތަރުތީބު ތަކާއި ދައުވާއިން ދިފާޢުގެ ޙައްޤު އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ފުރުޞަތު ލިބިފައިނުވާ ބަޔާން އަނބުރާ ގަބޫލުކުރުމަށް ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

5.12- ކުށެއްގެ ދައުވާ އުފުލިފައިވާ ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވާ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރޭގައި، އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތްކޮށް ނިންމުމުގެ ޙައްޤު ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާއިރު، މި މައްސަލައިގެ އިބްތިދާއީ މަރުޙަލާގައި ދައުވާއަށް އިޢުތިރާފުވުމުން އަވަސްނިޔާއިން މި މައްސަލަ ނިންމުމުގެ ސަބަބުން އެކަށީގެންވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތްކޮށް ނިންމުމުގެ ޙައްޤަށް އަސަރު [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، މިފަދަ މައްސަލަތައް ނިންމުމަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތަކީ، އިޢުތިރާފުވުމުން 5 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އަވަސްނިޔާއިން މައްސަލަ [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މައްސަލަ ނިންމުން ކަމަށާއި، އެއްވެސް [illegible] [illegible] މުއްދަތުތަކުގެ ތެރޭގައި މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، މި މައްސަލައިގައި އިބްތިދާއީ މަރުޙަލާގައި އިޢުތިރާފުވުމުން އަވަސްނިޔާއިން މައްސަލަ ނިންމުމުގެ ސަބަބުން މިމައްސަލަ ނިންމިފައިވަނީ، [illegible] 4 (ހަތަރެއް) އަހަރު ދުވަސްވަންކަމުން، އެކަމުގެ ސަބަބުން މި މައްސަލައިގެ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި އަސަރުކުރާ [illegible] ބައްޔިނާތައް ގެއްލިގެން ގޮސްފައިވާކަމަށް އިސްތިއުނާފުވެރިޔާ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

5.13- މިމައްސަލައިގައި [illegible] ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި، އަސާސީ [illegible] ގޮތުން [illegible] 1 (އެކެއް) އަހަރާއި 7 (ހަތެއް) މަހާއި 06 (ހައެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމުން ކަމަށާއި، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިޢުތިރާފުވުމުން، އަސާސީ [illegible] 1 (އެކެއް) [illegible] [illegible] [illegible] 1106 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން އުނިކުރާތީއާއި، މި މައްސަލައިގެ އިބްތިދާއީ މަރުޙަލާގައި [illegible]

ރަނގަޅު [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible]، [illegible]، މި މައްސަލައިގައި އަޙްމަދު ޒިޔާދު އިޢުތިރާފުވެފައިވާކަން ދައުލަތުގެ ފަރާތުންވެސް ބަލާފައިވާކަން އެނގޭކަމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރީޢަތުގެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ސ) ގައި "ޝަރީޢަތުގެ ނިންމުންތައް ނިންމުމުގައި ޝަރީޢަތުން އަމަލުކުރާނީ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނަށެވެ. ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުގައި ވަކިގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާފައިނުވާ ކަންކަން ނިންމުމުގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އެކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަށް ޝަރީޢަތުން ނިންމައިދޭންވާނެއެވެ." މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، މި މައްސަލައިގައި ބެލުމުން އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި އަޙްމަދު ޒިޔާދު ދަޢުވާއަށް އިޢުތިރާފުވުމުން ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގޮތުގެމަތިން [illegible] [illegible] މި މައްސަލަ [illegible]، އަދި [illegible] [illegible]، [illegible] އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ ފުރުޞަތު [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] އަދަބަކަށް [illegible] ފުރުޞަތު، އަދި އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމެއް ދައުލަތާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގެނެސްފައިވާތީ ޖިނާއީ މައްސަލަތަކަށް [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވާ އިޖުރާއަތު އެއްގޮތަށް މި މައްސަލަ ބެއްލެވި [illegible] އަދަބު [illegible] ސަމާލުކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

6. އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އެދެނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 528/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމް ބާޠިލުކޮށްދެއްވުމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތައް

7. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ޤާނޫނާއި ޚިލާފު ހުކުމުގެ ކުށުގެ ޢުންޞުރުތައް ފުރިހަމަނުވާކަމަށް [illegible] ދައްކަވާފައިވާ ވާހަކަތަކަކީ ދަށު ކޯޓުގައި އެއްވެސް މިންވަރަކަށް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ދެކެވި ވާހަކަތަކެއް ނޫންކަމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު[6]ގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި، ހައިކޯޓުން މައްސަލަ ބެލުމުގެ އުސޫލު ބަޔާންކޮށްދީފައި އޮންނަކަމާއި، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުން، ހައިކޯޓުން މައްސަލަތައް ބަލާނީ ދަށު ކޯޓުގައި ހުށަހެޅި ހެކިތަކާއި ދިފާޢުތަކާއި އަސާސްތަކުގައި ބަލައިގެންކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. އިސްތިއުނާފުގައި މި އުސޫލަށް ބެލި މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުގެ އަމަލު ނިންމުމުގައިވެސް ބަރާބަރު، އިސްތިދުލާލުކުރައްވާ އަސާސަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] އާއި މުޙައްމަދު [illegible] ވ. [illegible][7] ޤަޟިއްޔާގައި އެ ކޯޓުން ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ގޮތުން، "އެންމެ އުސޫލީ ގޮތުން ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާ އިސްތިއުނާފީ މައްސަލަތައް ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ބަލައި ގޮތް ނިންމާނީ، އެ މައްސަލައެއް ދަށު މަރުޙަލާއިން ނިންމުމުގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ހުރި ގޯހެއް ނުވަތަ އަނިޔާއެއް ކުރިއަށް އޮތްކަން، ފަނޑިޔާރުންގެ ކަނޑައެޅުމަކުން ހުރިހާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށެވެ." އަދި، މި އުސޫލު ދެމެހެއްޓި، ދަށު ކޯޓުގައި ފާހަގަނުކުރާ ކަމެއް ހައިކޯޓުގައި އެންމެ އުސޫލީ ގޮތުން ފާހަގަކުރިނަމަ، އެ ކަމެއް ހައިކޯޓުން ނަޒަރު ކުރަން އެ ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާން ކުރައްވާފައިވެއެވެ.

8. އިސްތިއުނާފުގައި އުސޫލު ގެނެސްގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ބާރުން ކަނޑައެޅިގެންދާ [illegible] [illegible] [illegible] އާއި އިބްރާހީމް [illegible] ވ. ސްޓޭޓް [illegible] [illegible][8] ޤަޟިއްޔާގެ 15 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން، ދަށު ކޯޓުގައި އެއްވެސް ވަރަކަށް ނުދެކެވޭ ވާހަކަތަކެއްގެ މައްޗަށް

---

[6] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 22/2010 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު

[7] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/89 ޤަޟިއްޔާ

[8] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/66 ޤަޟިއްޔާ

ބުނާކަން އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއެއްގައި ދެކިން އަދު ޤާނޫނީ ބަހުސްއެއް ހުށަހަޅުއްވުމުން ކޯޓުތަކުގެ ފާނުން ހުށަހެޅިދާނެ ނުކުތާއެވެ. އަދި އެފަދަ ކަންކަމަކީ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އާންމު މަޞްލަޙަތު ދިފާޢުކުރުމަށްޓަކައި ދަށު ކޯޓުގައި މި މައްސަލައިގެ ސަރީޙަށް ކުރިއަށް ދިޔައިރު، ކުށުގެ ޢުންޞުރުތައް ފުރިހަމަނުވާކަން، ނުވަތަ ސާބިތުނުވާކަން ދެން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެއްވެސް އަމުރެއްގައި ވަނީ ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާކަމުގައި، ދަށު ކޯޓުގައި 28 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ދުވަހު ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ފަރާތުން ބުނަން އިސްތިއުނާފުކުރީމައި، އޭގެ ފަހުން ބޭއްވުނު އަޑުއެހުންތަކުގައިވެސް ދައުލަތުގެ ވަކީލު ދަޢުވާކުރެއްވިކަމަށް ބޭނުން ދަޢުވާއަކީ ޖަވާބުދާރީވުމައި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދަށު ކޯޓުގައި ސާބިތުކުރުމުގައި، ދަޢުވާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފައިސާގެ އަދަދާ ގުޅޭގޮތުންކަމުގައި، ބަލައިލުމަށް ދީފައި ވަކި މިންވަރަކަށް ފައިސާ އަދާކޮށް ނިމިފައިވާކަން ބޭނުންވާފައިވާތީ، ދުވަސް ބައިން ހަރަދު ހިސާބުކޮށްފައިވާ ކަމަށް، ގެއްލުމެއް އަދި ފުރިހަމަނުވާކަމުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ވަކާލާތުކުރުމުގައި ނުވާކަމަށް، އެކަމަކު އަޑުއެހުމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދުނު ވަކި ނުކުތާތަކެއް ދިނުމުގެ ޙައްޤު ބޭނުންކޮށްފައެވެ.

9. އިސްތިއުނާފީ ދަޢުވާ ނުކުތާގައި އަންގަވާ ވެރިން ދަށުކޯޓުގެ ފޯރަކާއި ބަޔާންވުން، އިސްތިއުނާފީ ދަޢުވާ ނުކުތާގައި އަންގަވާ ވެރިން ކުރީ ސަބަބާއި، މީނާ އިޝްތިރާކު މަޝްވަރާގައި ކުރަން އިޢުތިރާފުވުން، އަވަސްނިޔަލުން ސަފީރާއި ކުރިއަށް ގެންދަވާ އިސްތިއުނާފުވުމާ، އަންނަކަމުން، އެ ނުކުތާއިންވެސް ދުރަށްވުރި، މީނާ އިސްތިއުނާފުކުރި މިވާ ވަސީލަތުން މީހާގެ މަސައްކަތް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުރަނީ މީނާ އިޢުތިރާފް ކުރެއްވުމަށް މި މަރުޙަލާގައިވެސް މީނާ އިލްތިމާސްކުރުމައި، އަންނަކަމުން، އިސްތިއުނާފީ ދަޢުވާ ނުކުތާއިން، އިސްތިއުނާފީ ފުރަޙަތު ނުކުތާގައި މި ދައުލަތް ވާހަކަތައް ނަޒަރުކަމުން ދެކިކަމުގައި، އިސްތިއުނާފުނުކުރުން ސަބަބުތަކުގެ އަންނަ ހުކުމުން، މި ނުކުތާއަކީ ހައިކޯޓުން ބަލައިގަތުން ގޮތުގެ ކަނޑައަޅަނޑުމުން، އިސްތިއުނާފީ އޮޅިގަނޑު ޖާގަލެވޭ ނުކުތާގެ ތަރުތީބުކަމުން ކަނޑައަޅަނީއަތުގައިވެސް އޮތުކަމުގައި، އަދި ބަޔާ

ބުނުމަށް މި ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި އެކުލަވާލި ގޮތުގެ ބުނެފައިވަނީ، މަޞްލަޙަތުގައި ހިމެނޭ ޙުކުމަކީ ޒަރީޢާ ދުނިޔަވީގެ އަދުލުކަން ހިނގުމުގެ ގޮތުން ހިފެހެއްޓުމުގެ ޙަވާލުކުރެވިފައި، އެއީ މަކަރާއި ހިލަފަށް ހުރުމުގެ ގޮތުން ހިފެހެއްޓުމަށް ޙަވާލުކޮށް ނުކުތާތަކުގެ އެއްސަބަބަކީ، އެއީ ހަމައެކަނި ޒަރީޢާ ދުނިޔަވީގެ އަދުލުކަން ހިނގުމުގެ ގޮތުން ހިނގާ ޙަވާލު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ ޙައްޤެއް ސަބަބަކާއި ދެކޮޅު ކަމެއް ނުވާތީއާއި ނުވާކަމުގެ ސަބަބުން ދިނުމުގެ އަސާސްތަކުގެ ނުވާތީ، އަދި މި މާއްދާ ދެކޮޅު ޙާލަތުގައި ވާކަމުގެ ނުވާތަކުގެ އިސްތިއުނާފު ޤަބޫލު ކުރެވޭ ނުކުތާ ނުވެއެވެ.

10. އަދި މި ދެ ދޯނިގެ ހިދުމަތް އަސްލަމް ޒިންމާ ދިނުމަށް އަދި އެ ދޯނިތަކުގެ ޒިންމާއަށް ނުވާ، ޤާނޫނުގެ ބަޔާންކުރާ މި މަޢުލޫމާތު ރަޖިސްޓަރީ ކޮށް މުސްތަޤްބަލު ކުރާ ޝަރުޠުތައް ހިމެނޭ ޒިންމާ ޤަބޫލުކުރުމުގެ ކަންކަމާއި، މި މަޢުލޫމާތު ޤަބޫލުކުރަނީ ނުވާ ކަމަށް ބެލެވޭ މި އިޖުރާއާތުގެ ސިޔާސަތު ހިނގުމުގެ ޒިންމާ އަދާކުރުމުގައި ޒިންމާ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ދަށުން ނުވާތަކުގެ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ޤާނޫނީ ޙައްޤުގެ ޤާނޫނީ ޙައްގެއް ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 212 ވަނަ މާއްދާ މަނާކުރާފައިވާ ކަމަށް ކަނޑައެޅުމަށް ފަރާތެއް ނެތް އެކަމަށް އަދި ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތަކުގެ މި ޖަވާބުދާރީވުމަކީ ޒިންމާދާރީ ނިޔާވެގެން ނުވެއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 212 ވަނަ މާއްދާ މަނާކުރަނީ ޖަވާބު ދިނުމުގެ ޙައްޤު ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ދަށުން ނުވާތަކުގެ ޙައްޤުގެ ދިފާޢުގެ ދަށުން ޙައްޤު ދިނުމުގެ ނުވާތަކުގެ ޙައްޤަކީ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެ ޙައްޤު ހިފެހެއްޓުމުގެ ޤާނޫނީ ޙައްޤު ދިނުމަށް އެ ޤާނޫނުގެ މާއްދާތަކުގައި އެ ޙައްޤު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުގައި ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ދަށުން ޙައްޤު ދޭ ޤާނޫނު ނުވާ މި ދެ މާއްދާގެ ދެ ޤާނޫނުގެ ޙައްޤު އަސާސީ ޙައްޤެއް ހިފެހެއްޓުމަށް ފަރާތްތަކުން އިސްތިއުނާފު ޤަބޫލު ކުރެވޭ ނުކުތާ ނުވެއެވެ.

11. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ސަފާތަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 162 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނުގެ 05 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި ޖަލްސާ

މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ [illegible] ސަބަބުތަކާއި، [illegible] ފުރަތަމަ އަޑުއެހުމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން މި ކުރަން [illegible] [illegible] އަވަސް [illegible] މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިންމުމުގެ [illegible] މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާތަކަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގެ ސަބަބުން މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޑުއެހުމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކުރަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިން ކަށަވަރުކޮށްދޭ [illegible] ޝަރީޢަތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ، ނަމަވެސް ކޯޓުގެ މަރުޙަލާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] ސަބަބު [illegible] ކަމަށް ބުނެފައެވެ.

12. [illegible] [illegible] މައްސަލަތަކުގައި އަދި އެ [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަތަކުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible]، 28 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަތަކުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] މި މައްސަލައަކީ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތް [illegible] [illegible] މައްސަލައެއް [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible]

އަޙްމަދު ރިޔާޒުއަށް ދެއްކުމަށް އެންގެވި ފައިސާ ދައްކާ ނިންމުމަށްފަހު އެކަމާ ގުޅޭ [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓަށް ފޮނުވައި ދިނުމަށް އަންގާފައިވާކަމާއި އެ އަމުރުގައި އެގޮތުން ފުރުޞަތު ދޭން ދަށު ކޯޓުގެ ޤާޟީ ނިންމެވުމުން އަޙްމަދު ރިޔާޒު އެކަމަށް [illegible] ނުކުރައްވާ ކަމަށާއި، އަދި މައްސަލަ އަލުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ރިޔާޒުގެ [illegible] އަޙްމަދު ރިޔާޒުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ދަށު ކޯޓުގެ ޤާޟީ [illegible] [illegible] [illegible].

13. އަދި 15 ނޮވެންބަރު 2022 ގައި ބޭއްވުނު މައްސަލައިގެ ދެވަނަ އަޑުއެހުމުގައި [illegible] [illegible] ދަށު ކޯޓުގެ މައްސަލަ ބެއްލެވި ޤާޟީ އިއްވެވުން ކުރެއްވި މިމައްސަލައިގެ އަޑުއެހުން [illegible] [illegible] ދުވަސް [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަށު ކޯޓުގެ ޤާޟީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ރިޔާޒު [illegible] އަޙްމަދު ރިޔާޒު [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ރިޔާޒުގެ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ރިޔާޒުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

14. އަދި 11 ޖޫން 2024 ގައި މައްސަލައިގެ 03 ވަނަ އަޑުއެހުމުގައި ދަށުކޯޓުން މައްސަލަ ބެއްލެވި ޤާޟީ [illegible] 15 ނޮވެންބަރު 2022 ގައި ބޭއްވުނު އަޑުއެހުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ކުރިއަށް ގެންދަން ޖެހުނުކަމާއި އެހެންނަމަވެސް އެ ދުވަހުގެ އަޑުއެހުމުގައި [illegible] މަޙުކަމާއަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔައިރު އަޙްމަދު [illegible] ފަރާތުން ޖަވާބުދާރީ [illegible] ދަޢުވާގައި [illegible] ފައިސާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގައި މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު [illegible] ފުރިހަމަ [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible]، އަޙްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

15. މި މައްސަލައިގައި 28 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 އިން ފެށިގެން 11 ޖޫން 2024 ގެ ނިޔަލަށް މައްސަލަ ދިގު ދެމިގެން ދިޔައީ އަޙްމަދު [illegible] ފަރާތުން މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] އަޙްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު [illegible] [illegible] [illegible]، އެހެންނަމަވެސް މައްސަލައިގެ 03 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އަމުރު [illegible] އަޙްމަދު ޒިޔާދު ކޯޓަށް ހާޒިރު ނުވެވުނުކަމާއި، އެހެންވީމާ މި މައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތް ފަސްވެފައި ދިޔައީ ކޯޓުން އަމަލު ކުރި ގޮތުގެ ސަބަބުންނެއް ނޫންކަން ދައުލަތުން ފާހަގަ ކުރެއެވެ.

16. އިސްތިއުނާފީ 03 ވަނަ ނުކުތާގައި އަޙްމަދު ޒިޔާދު މި [illegible] 1106 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) [illegible] ބަޔާންކުރާ ގޮތުން ކުށުގެ [illegible] ދަރަޖަ އެއް ދަރަޖަ ދަށް [illegible] އެ ދަރަޖަ ދަށް ނުވަތަ [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމާއި، މިއީވެސް އަޙްމަދު ޒިޔާދު ދަށު ކޯޓުގައި ފާހަގަ [illegible] ކަމެއް ނޫންކަމާއި، ދަށު ކޯޓުގައި [illegible] އަޙްމަދު ޒިޔާދު [illegible] 1106 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] 32 ވަނަ މާއްދާއާ [illegible]

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން

17. މި މައްސަލައާއި ގުޅިގެން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 528/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓާއި، އެ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އަޙްމަދު ޒިޔާދުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، އެ ނުކުތާތަކާއި ގުޅިގެން ދެފަރާތުން [illegible] ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، [illegible] ފާހަގަކުރެއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ފުރަތަމަ ނުކުތާ

ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) އަދި (2) އާއި (ހ) ގެ (2) ގެ (5) އާއި އެ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ނ) އާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނާ ނުކުތާ

18. މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމުގެ ކުށް ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނުލް ޢުޤޫބާތުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައެވެ. އަދި މަކަރާއި ހީލަތް މާނަކޮށްފައިވަނީ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައެވެ. އެ މާއްދާގައި ވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ؛

"212. މަކަރާއި ހީލަތުން ނުވަތަ ޚިޔާނާތުން އެހެން މީހެއްގެ މުދަލާއި ނިސްބަތްކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) އެނގިހުރެ އަނެކާގެ މުދާ ދޫކޮށް ނިސްބަތްކޮށްގަތުން؛ އަދި

(2) މަކަރާއި ހީލަތުން އެކަން ކުރުން؛ ނުވަތަ

(3) ޚިޔާނާތުން އެކަން ކުރުން.

މާނަކުރުން (ށ)

(1) ...

(2) "މަކަރާއި ހީލަތް" ކަމަށްބުނެވިގެން އެވަނީ ޚިޔާލުން ނުވަތަ ގޮތެއް ޙިއްސު ވަސީލަތްތަކާއި އަގުހުރި އެހެން ތަކެތި ގުޅިގެން އަންނަނިވި ކަމެއް ކުރުމަށެވެ:

(i) ޤާނޫނާ ގުޅޭ ގޮތުން ނުވަތަ މުދަލުގެ އަގާ ގުޅޭގޮތުން ނުވަތަ ސިކުނޑީގެ ޙާލަތާ ގުޅޭ ގޮތުން ދޮގު ޚިޔާލެއް އުފެއްދުން ނުވަތަ އެފަދަ ޚިޔާލަކަށް، ބާރު ލިބިގެންދާފަދަ ކަމެއްކުރުން؛ ނުވަތަ

(ii) މީހަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ކުރިން އުފައްދާފައިވާ ނުވަތަ ބާރުލިބިދީފައިވާ ޚިޔާލެއްގެ، އެ މުޢާމަލާތެއްގެ ނިޔަތު އޮޅުވާލާކަމަށް ހިތާމަ ދޮގު ޚިޔާލެއް އުފެދިފައިވާކަން އެނގިހުރެ؛ ނުވަތަ

(iii) އެއް ކަރީން އަނެއްފަރާތަކަށް، ނުވަތަ ތިންވަނަ ފަރާތަކަށް ހަވާލުކޮށްދިނުމަށް ބަހައިލުން
ތަޤްސީމުކުރުން ހިފުން ފޯރުކޮށްދިނުން، ނުވަތަ

(iv) އެ މުދަލުގެ ވަޒަން ބަރުދަނެއް އަޅާބަލަން، ނުވަތަ އެ މުދާ އެއްޗެއްގެ ތެރެއަށް
ޕެކެޓްކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ތަކެއްޗާއި ތަކެތި، ނުވަތަ ޕެކިންގް ސާމާނު، އެކި
ތަކެއްޗާއި އެއްޗެއް ބަރުދަން ބަލާ އަޅާ ތަރާޒު (ޑިޖިޓަލް ސްކޭލް، އޭގެ ގޮތުގައި
ސްކޭލް އެފަދަ ސްކޭލްތަކާއި ބޭނުންކުރާ އެފަދަ ސާމާނު) ތަކެއްޗާއި
ހުރިކަމުގައިވުން، ނުވަތަ

(v) ވަކިވަކި ބައިތަކަށް ޕެކެޓުކޮށްފައިވާ ގޮތުން ނުވަތަ ވިއްކުމަށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ
އެތައް ޕެކެޓެއް ހުރުން ޕެކެޓްތަކުގައި ވަކިވަކިން އަޅާފައިވާ، އެ ޕެކެޓް ތަކެއްޗާ
ފައިސާ، އެކަން ވިއްކާ ފައިސާގެ ރިކޯޑްތަކާއި ރަސީދުތަކާއި ލިސްޓްތައް، އަދި
ވަކިން ނުވަތަ ޕެކެޓް ތަކެތި ހުރުން.

"... (3)

19. މި މާއްދާއަށް ބެލުމުން މަސްތުވާތަކުގެ ވިޔަފާރި ކުރުމުގެ ކުށް ކަނޑައަޅައިފައިވަނީ (ހ) ގެ (1) އަދި (2) ގައި
ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ އެއްވެސް ކަމެއް ކުރުމަށް ވެގެންނެވެ.

20. ޤާނޫނުން އުސޫލުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ގައި މަސްތުވާތަކުގެ ވިޔަފާރި ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ނިސްބަތުން ގޮތުން ބިނާކޮށް ފައިދާއެއް ލިބޭނެ ގޮތަކަށް ކޮންމެވެސް ބާވަތެއްގެ މިންވަރެއް ހުރި ގޮތަށް ކަންތައްތަކެއް
ކުރާކަމަށް ވެއެވެ. އަދި، ހަމައެހެންމެ އެ ޤާނޫނުގެ (v) ގައި ވަކިވަކި ބައިތަކަށް ޕެކެޓުކޮށް ވިއްކުމަށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ
ގޮތަކަށް އެތައް ޕެކެޓެއް ހުރުން ޕެކެޓްތަކުގައި ވަކިވަކިން އަޅާފައިވާ، އެ ޕެކެޓް ތަކެތި ފައިސާ، އެކަން ވިއްކާ
ފައިސާގެ ރިކޯޑްތަކާއި ރަސީދުތަކާއި ލިސްޓްތައް، އަދި ވަކިން ނުވަތަ ޕެކެޓް ތަކެތި ހުރުން މަސްތުވާތަކުގެ ވިޔަފާރީގެ
ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

21. މަތީ ޙާލަތުން މައްސަލަ ބެލިއިރު ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދައުވާކުރެވިފައިވާ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ޤާނޫނީ ޕްރިޒަމްޝަން އޮތޯރިޓީއަށް ބަލައިނުގަނެވޭނެއެވެ.

22. ޤާނޫނުން އިޖުރާއާތުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ:

"ޖޫރިމަނާ ދައްކަން ސަސްޕެންޑްކުރެވޭނެ ޙާލަތްތައް (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ފައިސާ ދެއްކުމުގެ ޙުކުމަކާމެދު، އެހެންގޮތަކަށް ސަސްޕެންޑްކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ:

(1) ޖޫރިމަނާ ކުރުމުގެ ފައިސާ ދިނުމުގައި:

(i) ޙުކުމްގައިވާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ފައިސާ ދައްކަން
އަދި ޙުކުމް ދޫކުރުމުގައިވާ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަކޮށްފިނަމަ، އެ ޙުކުމްގައިވާ މުއްދަތަށް
އަދާކުރުމުގައި ފައިސާ ދެއްކުމަކީ ހަމަ ފައިސާ ދެއްކުމަކީ އެ
ޝަރުޠުތައް އަދާކުރުމަށް، އެހެން އެއްގޮތްވާ ދެއްކުމާއި ފައިސާ ދެއްކުމުގެ އަދަދަށް
7 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އެ ފައިސާ ދެއްކުމަށް އަމުރު ނެރެވުނު ނަމަ
(ii) އެ ޙުކުމް ދެއްކުމާ ފައިސާ ދެއްކުމަށް ޙުކުމްކުރި، އެ ޙުކުމް ޤަބޫލުކުރާ
ޝަރުޠުގައި ދެއްކުމާ ދެއްކުމާ ދެމުން އަދާކުރުމުގެ ފައިސާ ނަމަ

(2) ..."

23. ކުރިމަތިވި ޙާލަތުން މައްސަލަ ބަލާއިރު ޤާނޫނު އިޖުރާއާތުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ޖޫރިމަނާ ފައިސާ ދިނުމުގައި ޙުކުމްގައިވާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ފައިސާ ދައްކަން އަދި ޙުކުމް ދޫކުރުމުގައިވާ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަކޮށްފިނަމަ، ޙުކުމްގައިވާ މުއްދަތަށް އަދާކުރުމުގައި ފައިސާ ދެއްކުމަކީ އެ ފައިސާ ދެއްކުމަކީ އެ ޝަރުޠުތައް އަދާކުރުމަށް، އެހެން އެއްގޮތްވާ ދެއްކުމާ ފައިސާ ދެއްކުމުގެ އަދަދަށް 7 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އެ ފައިސާ ދެއްކުމަށް އަމުރު ނެރެވުނަސް އެއީ އެކަން ޝަރުޠެއް ސަސްޕެންޑްކުރުމަށް ހުށަހަޅާ މަސައްކަތް ކުރެވޭ އަދާކުރުމުގައި ބަރާބަރުކުރުމަށް އެ މާއްދާއަށް ބަލާފައެވެ

އެނގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގައި [illegible] 212 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible].[9]

24. ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ އަރިމަތީ ސުރުޚީގައި ލިޔެވިފައިވަނީ "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޙައްޤު" މިފަދައިންނެވެ. އެ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ޢިބާރާތަށް [illegible] މި އަކުރުގައި ވަނީ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން [illegible]. ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) އަދި (2) ވަނަ ނަންބަރުގައެވެ.

25. ޤާނޫނުލް ޢުޤޫބާތުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޮތީއެވެ. އެ [illegible] އަންނަނިވި [illegible]:

> "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
>
> (ށ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

---

[9] [illegible] [illegible] [illegible] 528/Cr-C/2020 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 18 ވަނަ [illegible] [illegible] 20 ވަނަ [illegible] [illegible]

26. ހައިކޯޓުގައި މި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ކުރިއަށްދިޔައިރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ޗެކް ބައުންސް މައްސަލަތަކުގައި ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދަޢުވާ ކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން 03 މާރިޗު 2020 ގައި އެކުލަވާލައިފައިވާ ނަންބަރު 196-PGB/171/2020/605 "ޗެކު ބައުންސް މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ" އުސޫލާއި ގުޅޭ ގޮތުން ސަރކިއުލަރ 28 ޖަނަވަރީ 2025 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވުނު އަޑުއެހުމުގައި ކުރި ސުވާލުތަކަށް 30 ޖަނަވަރީ 2025 ގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ސިޓީއެއް[10] ފޮނުއްވައި ޖަވާބުދާރީވެފައިވެއެވެ. ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އެ ސިޓީގައި ބުނެފައިވަނީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 196-PGB/171/2020/605 "ޗެކު ބައުންސް މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ" އުސޫލަކީ ޗެކު ބައުންސް މައްސަލަތަކުގައި މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ އުސޫލުކަމާއި މި އުސޫލު ޝާއިޢުކޮށްފައިވަނީ 03 މާރިޗު 2020 ގައި ކަމާއި މި އުސޫލުގެ ފަހުން މި ބާވަތުގެ މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ އިތުރު އުސޫލެއް އެ އުސޫލުގެ [illegible] މައްސަލަ ދެވަނަ ފަހަރަށް [illegible] ކޯޓަށް [illegible] 10 އޮގަސްޓް 2020 ގައި ކަމެވެ. މީގެ އިތުރުން އެ އުސޫލުގައި ހުރި ވަކިވަކި ކަންކަމަށް އެ ސިޓީގައި އިޝާރާތްކޮށްފައި އެ އުސޫލުގައި ދަޢުވާ [illegible] މި މައްސަލަ [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ފޮނުވާފައިވާ ސިޓީގައި "ޗެކު ބައުންސް މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ" އުސޫލުގައި ހިމެނޭ ކަންކަން ވިސްތާރުކޮށް "އުސޫލު ނަންބަރު 8" ގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ؛

"އުސޫލު ނަންބަރު 8: މި މައްސަލައިގައި އެކުލެވޭ ޗެކަކީ، [illegible] [illegible] ނަންބަރު: 7702111835002 އެކައުންޓުން 17 އޮގަސްޓް 2017 ވަނަ ދުވަހު $7770 ގެ ޗެކަކާ

---

[10] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 196-A/95/2025/44 ސިޓީ (29 ޖަނަވަރީ 2025)

ނަމްބަރުގައި 000061 ނަންބަރުގެ ތަކެތި ގެނައުމުގެ ހުއްދަ ދީފައިވާ ބައިވެރިވާ ފަރާތުގެ ތަކެތިކަމަށެވެ." ވިދާޅުވިއެވެ. މި ތަކެތި ހުރިގޮތުން ބަލާއިރު

ހުއްދަ ދިނުމާއި، ހުއްދައަށް ބަލައިގެން ތަކެތި ބަލަހައްޓާފައިވާ ދެ ފަރާތް ގެންގޮސް ހުރި ފަރާތްތަކުގެ ތަކެތި ދޫކޮށް ހުރި ކަމަށް ބުނެއެވެ.

އެހެންކަމުން ޕޮލިހުން ހުރި ތަކެތީގައި ކުރެވިފައިވާ އެކަމުގައެވެ. އެހެންކަމުން، މިފަދަ ހުރިގޮތް ބަލާފައި ދެކޭގޮތް ދެނެގަނެވިފައިވާ

ތަކެތި ދިރިއުޅޭ ތަނުގެ ރަނގަޅު އެކުލެވޭނެއެވެ."

27. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 196-PGB/171/2020/605 "ތުހުމަތު ބައްޔަންކޮށް މައްސަލަހުށަހަޅާ ފޯމު" އެއްގޮތުގެ 8 ވަނަ ނަންބަރުގައި އަދި އަދާލަތުގެ ގޮތުން ޖެހިއްޖޭގެ ގޮތުން އަޅުއްވާފައިވާ ގެތިލުން ދަރަޖަ ތުހުމަތު ބައްޔަންކޮށް މައްސަލަހުށަހަޅާ ފޯމުގައި ދާއިރާ ނަންބަރުގެ މަޢުލޫމާތު ފާހަގަކޮށްފައިވާތީއެވެ.

28. ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް ބަލާއިރު ތުހުމަތުގައި ހިމެނޭ ކަމެއް ބަޔާންކޮށް ތުހުމަތު ނުކުތާގައި ސާބިތު ބަޔާންކުރަން ނުކުތާގައި ބަޔާނެއް ފާހަގަކޮށްފައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

29. ހަމަހަމަ ޝަރީޢަތެއް މައްސަލާގައި ބިނާކުރުމަށްޓަކާ އެއްވެސް ވިއްގެ އޮޅި މައްސަލާގައި ތުހުމަތު ދަށުން ފަރާތްތަކަށް ދުރުގައި ހުރިހާ ކަމެއް ފާހަގަ ކުރެވޭ ހާލަތުގައި ހުއްޓާ ފަރާތްތަކުގެ ބަޔާނާއި ހިފެހެއްޓުމަށް ދެފަރާތުގެ ބަހުސް ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުސަތު ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި މި ދެފަރާތުގެ ހަރަކާތްތެރިވުން ހެކިތަކާއި އެކު ބާރުއެޅުމާއި ދެއްކެވުމަށް ފުރުސަތު ލިބިގެން ނުވުމާއި ވުރެ ކުޑަ ހުރިހާކަމެއް ހެކިތަކަށް ބާރުއެޅުން އެވެ. ހިސާބުގައި ޝަރީޢަތުގެ ހައްޤުގެ ގޮތުން ނިޔާ ހޯދައިދިނުމަށް ބަލަން ޖެހޭ ވަކިކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބަލާނީ ކުރަން ޖެހޭ ނިޔާއާ ތަފާތު ނަތީޖާއެއް ގެނެސްދޭން ނުޖެހޭ ކަމަށް ތުހުމަތު ބަޔާންކުރުން ލާޒިމްވެއެވެ.[11] ތުހުމަތުގެ ބަޔާނުގައި ތުހުމަތު ވަކިވަކިން ހިމެނުމުގެ ގޮތުން ތުހުމަތު ކުށުގައި ބާރުއަޅައި ތިބުމުގެ ޙައްޤު ބަޔާން ކުރެވިފައި ނުވާކަމަށް ބުނެވެ. ތުހުމަތުން ބަރީ ވުމުގެ ހައްޤު ބަޔާން ކުރެވޭ ތުހުމަތުގެ ދުށުމަށް ސަބަބުވި ހެކިހުރި ނުކުތާއާ އެކު ފަރާތްތަކަށް ފޮނުވައިދިނުމަށް ކުރަން ޖެހޭ ކަންތައް ތަފާތެވެ. ތަހުގީގެ ހައްޤު އެއްގޮތަށް ހިމެނޭ ހެކިތަކުގެ ނަމާއި އަދި ފަރާތްތަކުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "ތުހުމަތުގެ ބަޔާނުގައި" ހިމެނޭ މަޢުލޫމާތު ނުހިމަނާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްދިނުމުގެ ސަބަބުން

ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

---

[11] 11 ޖޫން 2024 ވަނަ ދުވަހުގެ މަހުޟަރު ބައްލަވާ

30. [illegible] 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ގައި [illegible] (v) ގައި "[illegible]" [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. [illegible]

31. އިސްތިއުނާފުކުރާ [illegible] 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible]

32. [illegible] 8 ވަނަ [illegible] "[illegible]" [illegible]

[illegible] ދިފާޢުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible][12] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިފާޢުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާ އާއި ތިންވަނަ ނުކުތާ

33. [illegible] ދިފާޢުގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާގައި [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމާފައިވަނީ 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 162 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

34. އަދި އިސްތިއުނާފީ ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ [illegible] ދިފާޢުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

35. [illegible] ދިފާޢުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި ޤަވާޢިދުގެ 17 ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން 32 ވަނަ

---

[12] މި [illegible] [illegible] [illegible] 03 [illegible] 2020 ގައެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 10 [illegible] 2020 ގައެވެ.

ނަންބަރާއި ހަމައެން ފާހަގަކުރުމުން ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި [illegible] ހިމެނިފައިވާތީ [illegible] އަޅުގަނޑު ހިޔާލުގެ މައްޗަށް ދައުވާ ސާބިތުކުރާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުހުށަހެޅޭނެއެވެ.

ނިންމަން ފެންނަގޮތް

36. އިސްވެ ދިޔަ ސަބަބުތަކަށްޓަކައި [illegible] [illegible]، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 528/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމް ބާތިލުކުރުމަށް އަމުރުނެރެން ފެނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ރައުޔު:

37. އަޅުގަނޑު ހިޔާލުގައި މައްސަލާގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ކޮށްފައިވާ ދައުވާއަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު)ގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާއެވެ. މަކަރާއި ހީލަތް އޮތްކަމަށް ބަލާނެ [illegible] ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބަޔާންކުރެވިފައިވަނީ މިމާއްދާގެ (ބ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) އެވެ.

38. ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ކޮށްފައި މިއޮތް ދައުވާއާއި ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ 212 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ފުރަތަމަވެސް އުފެދޭ ސުވާލަކީ، ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ 212 ވަނަ މާއްދާއިން އުފައްދާ ކުށަކީ ކޮބައިތޯއެވެ؟ އެކަން ސާފުވުމުން ފަހު، އިތުރަށް ކުރިއަށް ދިޔުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުކުރެވޭނެއެވެ. އެހެނީ ޤާނޫނީ [illegible] ކަމެވެ.

39. ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] [illegible]، އެމާއްދާގައި [illegible] [illegible]؛

[illegible] 212. (ހ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

(1) އޮޅުވާލުން އަނެއްކާގެ މުދާ އޭނާގެ ވެރިކަން ނިގުޅައިގަތުން؛ އަދި
(2) މަކަރާއި ހީލަތްތަކުން އެކަކަށް ކުރުން، ނުވަތަ
(3) ޖެހުމަކުން އެކަކަށް ކުރުން.

ތަޙުލީލުކުރުން.

40. ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 212 ވަނަ މާއްދާއަށް ބެލުމުން އެނގެނީ އެމާއްދާއިން އުފައްދާ ކުށަކީ "އަނެއްކާގެ މުދާ އޭނާގެ ވެރިކަން ނިގުޅައިގަތުން" (theft by deception) މި ކުށް ކަމެވެ. އެމާއްދާއިން ދީފައިވާ މާނަ އާއި ގުޅޭގޮތުން މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމާއި ޖެހުމަކީ (deception) އެމާއްދާއިން އުފައްދާ ކުށުގެ ރުކުން ކަމެވެ. އޮޅުވާލުން އަނެއްކާގެ މުދާ އޭނާގެ ވެރިކަން ނިގުޅައިގަތުމުގައި، މަކަރާއި ހީލަތްތަކުން ނުވަތަ ޖެހުމަކުން މީހަކު ޝަރީޢަތަށް ދަޢުވާ ކުރެވޭނެއެވެ. މިގޮތުން، މިމާއްދާގައި ބަޔާންކޮށް ކަމަކީ މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމާއި ޖެހުމަކީ، އޮޅުވާލުން އަނެއްކާގެ މުދާ އޭނާގެ ވެރިކަން ނިގުޅައިގަތުމުގައި ބޭނުންކުރާ ވަސީލަތް ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވެއެވެ. އެކަން އޮޅުވާ އެއްބަސްވުމަކީ، 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) އަދި (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި މަކަރާއި ހީލަތުން "އެކަކަށް" ކުރުން، ޖެހުމަކުން "އެކަކަށް" ކުރުން މިފަދައިން އިސްތިސްނާކޮށްފައި "އެކަކަށް" ކަނޑައަޅާފައިވާ ސަބަބު ކަމުގައިވެ، އެކަކަށް 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ އަމަލީ ރުކުނަކީ " އަނެއްކާގެ މުދާ އޭނާގެ ވެރިކަން ނިގުޅައިގަތުން" ކަމަށް ސާފުކޮށް އޮތުމެވެ. މިގޮތުން އެކަން އެއްބަސްވުމަކީ، 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ، އެއްކަލަގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ދަޢުވާ ބަލަހައްޓާނަމަ ވަކިން ބަލައިގަނެވޭނެ "އަދި" މިއަދާލަތުގައި 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރާއި (3) ވަނަ ނަންބަރާ ވަކިން ބަލައިގަނެވޭނެ "ނުވަތަ" މިއަދާލަތުން ބަޔާންކުރެވެއެވެ. މިގޮތުން، ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 212 ވަނަ މާއްދާއިން އުފައްދާ ކުށަކީ "މަކަރާއި ހީލަތް" ކަމަށް ދޭހަ "ޖެހުމަކީ" ކަމަށް ކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ގޮތުން ކުރެވިދާނެ ކުށަކަށް ވެއެވެ.

41. ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށް ކުށުގެ އަމަލީ ރުކުން (actus reus) ބޭނުންވަނީ އަނެއްކާގެ މުދާ އޭނާގެ ވެރިކަން ނިގުޅައިގަތުމެވެ. މިކުށުގެ ނިޔަތުގެ ރުކުން (mens rea)

ބިނާވަނީ، އަނެކާގެ މުދާ އޭނާގެ ކިބައިން ނިގުޅައިގަތުމުގެ ކުށުގެ ޢަމަލު ހިންގުމުގައި، އެމުދާ އޭނާގެ ކިބައިން ނިގުޅައިގަނެވޭކަން އެކަން ކުރާ މީހާއަށް އެނގުމާއި (knowledge of the deprivation)، އެކަން ކުރުމުގައި މަކަރާއި ހީލަތް ނުވަތަ ޚިޔާނާތުގެ (intent to deceive) ނިޔަތް އޮތުމެވެ.

42. ދަޢުވާ އުފުލާފައިވާ ޗާޖަށް ބަލާއިރު، ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ކާރުގެން އެއީ ކަމަކީ، އެހެން މީހެއްގެ އަތުން ދީ އުޅަނދުގެ ކުއްޔަށް ހިފާފެވެ. އެއްބަސްވުމުން، އެއްޗިހިތަކުގެ މުދަލުގައި ޤާނޫނީ ދިޔުމުން ކަމަށްވިޔަސް ނުވަތަ ޙައްޤުދާރުން ކަމަށްވިޔަސް ކާރުގެ އެއްބަސްވުމުގެ ކަމަށް ބަލާނެއެވެ. އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ކުއްޔަށް ހިފި އުޅަނދުތަކާއި ކާރު ދައްކަވަލާ ކުއްޔަށް ހިފި ފަރާތުން ޙަވާލުކުރަންޖެހޭ ބަޔާނުގައި ބަލާފައެވެ. ކާރުގެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ވެފައި އޮންނަނީ އެއްވަރުގެ ދަރުކުނު ގޮތަށް ކާރު ވެރިފަރާތަށް ހަވާލުކުރުމެވެ. އެހެންނަމަވެސް ކާރު ހަވާލުކުރަންޖެހޭ ގޮތުން، މި ދަޢުވާގައި ކުރިއަށް ހުރި، މިދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ދާނީ ވާނެވެ. ނަމަވެސް އެކަމަކީ ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ ކުށެއް ކަމުގައި ވެސް ބުނެވިދާނެއެވެ.

43. ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ ބިނާކޮށް، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދަޢުވާ އުފުލާފައިވަނީ، އުފުލުން ދަޢުވާކުރެވި، ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ކާރު ހިފެހެއްޓުމަށް ބޭނުންކުރި ދައުލަތުން ނުވަތަ އެއްބަސްވުން އެފަދަ ގޮތެއްގެ ކިބައިން ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތް ނިގުޅައިގަތުމުގެ ކަމުގެ ދަޢުވާއެވެ. އެކަން އެނގޭ ކަމަށް މަކަރާއި ހީލަތުގެ އަމަލުކަން ނުވި ޤާނޫނުގެ އަމަލުކަންކަމެވެ.

44. ނަމަވެސް، ފުރުސަތުދީފައިން އުފުލާފައިވާ ދަޢުވާގައި، ކާރުކަން ހިފި ދަޢުވާ ރައްދުވާ ނުވަތަ އެއްބަސްވުން ދެފަރާތުގެ ކިބައިން ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާ ނިގުޅައިގަން ކަމަށް ނުބުނެއެވެ. ފުރުސަތުދީފައިން ބަލާން ކުރިން، ކާރުކަން ހިފި ދަޢުވާކަން ދަޢުވާކަމުގެ ކަމުގެ ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ދިން ބޭނުން ވެސް ނުބެލުމަކީ މަކަރާއި ހީލަތުގެ ކަމެއް. އެ ބޭނުން ވެސް ނުބެލުމަކީ ނުވި މަކަރާއި ހީލަތުގެ ކަމެއްކަން ވަރުގައެވެ. ނަމަވެސް، އެމަކަރާއި ހީލަތުގެ އަމަލުގެ ސަބަބުން، ކާރުކުރިން ދަޢުވާ ރައްދުވާ ނުވަތަ އެއްބަސްވުން ދަޢުވާ ރައްދުވާ ދެފަރާތުގެ

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖެހޭނެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] އެނގެއެވެ.

45. ވީމާ، [illegible] ހިނގާފައި އޮތްގޮތަށް ބަލާއިރު، [illegible] 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކުރާ [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 16/95 ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) ގެ 39 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 310 ވަނަ [illegible] [illegible]

46. [illegible] 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ގެ (i) ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

47. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ [illegible] 212 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

މަކަރާއި ހީލަތުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާއަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ނެގެހެއްޓޭނެ ދަޢުވާއެއް ނޫނެވެ. އެދަޢުވާވެގެންދާނީ އެކަށައެޅުމުގައިވެސް ޝާމިލު ދަޢުވާއަކަށެވެ.

48. މީގެ އިތުރުން، ޤާނޫނުއްމުރާފަޢާތުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އިން އުފައްދާ ކުށާއި ގުޅިގެން ކުރީގެ އެއްބަސްވުންތަކާއި ގުޅޭ ގޮތުން، ބަޔާން ކުރަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ:

> އެހެން ގޮތަކަށް [illegible]
>
> 212. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ [illegible]
>
> (3) [illegible]
>
> (i) [illegible] 10 [illegible]
>
> (ii) [illegible]
>
> (iii) [illegible]

މިފަދައިންނެވެ.

49. ވީމާ، ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރާ " އަނެކާގެ މުދާ އޭނާގެ ކިބައިން ނިގުޅައިގަތުމުގެ ކުށް، ކުރީގެ އެއްބަސްވުމާއި ގުޅިގެން ވުޖޫދުވުމުގައި މަކަރާއި ހީލަތް [illegible] [illegible]، ކުއްޔަށް ހިފި މުދާ ޤާނޫނުގައި ބަޔާން ކުރާ ގޮތަށް ރައްދުނުކުރުމާއި، ކުއްޔަށް ހިފުމުގައި މުދަލުގެ ވެރިފަރާތާ [illegible] ކުއްޔަށް ހިފާފައިވާ [illegible] ނުވަތަ ޤާނޫނުގައި ބަޔާން ކުރާ [illegible] [illegible]. ކުއްޔަށް ހިފި މުދަލެއް ކުރި [illegible] [illegible] [illegible] ފައިސާ [illegible] [illegible]، ކުރީގެ އެއްބަސްވުމާއި ގުޅިގެން [illegible] މަކަރާއި ހީލަތް [illegible] [illegible]. [illegible]، ކުއްޔަށް ހިފި [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ކުރީގެ އެއްބަސްވުމާއި ގުޅިގެން [illegible] ޤާނޫނީ [illegible].

50. [illegible] އާއި ގުޅިގެން، ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ [illegible] މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމުގެ ދައުވާ [illegible] ޤާނޫނީ [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] [illegible]، ދައުވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] (miscarriage of justice) [illegible]. [illegible]، ދައުވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ފަނޑިޔާރުން ބަސްބަހުން [illegible] ޙުކުމް:

51. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ [illegible] ތާއީދުކުރަމެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބުނެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތީން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 528/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ބާޠިލްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މިމައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިޞަލް
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ޝަފީޢު